

Forskningsprojekten som får finansiering 2023 genom Suicide Zero via Fonden för psykisk hälsa

Läs mer på suicidezero.se/forskning

SAFETY-projektet: Förebygga suicid genom akut behandling för barn och ungdomar

Forskare: Johan Bjureberg, leg psykolog och docent vid Karolinska Institutet

Kontakt: johan.bjureberg@ki.se

Om projektet:

I Sverige är suicid den vanligaste dödsorsaken bland ungdomar mellan 10-19 år. Den starkaste riskfaktorn för framtida suicidförsök och dödsfall genom suicid är tidigare suicidförsök. Trots detta kan barn och ungdomar som söker vård efter ett suicidförsök sällan erbjudas evidensbaserad behandling riktad mot att minska riskfaktorer för ytterligare suicidförsök och dödsfall genom suicid. Skälet till detta är att det saknas riktade evidensbaserade behandlingar som kan ges i det kritiska läget omedelbart efter ett suicidförsök. I syfte att fylla detta glapp mellan tillgång och efterfrågan vill vi utvärdera en ny lovande familjebehandling som kallas Safe Alternatives for Teens and Youths (SAFETY). SAFETY har utvecklats av medlemmar i vår forskargrupp vid UCLA i USA och är en kognitiv beteendeterapi med inslag av såväl dialektisk beteendeterapi som multisystemisk terapi. I SAFETY arbetar man med att minska riskfaktorer för suicidförsök och suicid genom att främja föräldrars skyddande funktion och lära såväl barn och ungdomar som föräldrars färdigheter för att mer effektivt hantera starka känslor och stress. Totalt 230 patienter kommer att inkluderas i två randomiserade kontrollerade studier (en mindre pilotstudie och en fullskalig studie) och slumpas till SAFETY eller till en strukturerad stödjande kontakt. Studien genomförs vid BUP i Region Stockholm. Visar sig SAFETY effektivt minska förekomsten av suicidförsök kommer behandlingen att implementeras inom Region Stockholm med möjlighet till fortsatt implementering inom övriga regioner.

Epidemiologiska studier av elbehandling (ECT) för depression

Forskare: Alexander Kronsell, överläkare och doktorand vid Karolinska Institutet

Kontakt: alexander.kronsell@ki.se

Om projektet:

Svår depression är den vanligaste orsaken till självmord, och det är viktigt att erbjuda effektiv behandling för att minska risken att en person med depression tar sitt liv. Elbehandling (ECT) är den mest effektiva behandlingsformen för svåra former av depression och syftet med forskningsprojektet är att bidra med kunskap för att förbättra behandlingsresultat och minska biverkningar vid ECT. En delstudie undersöker vilka läkemedel som minskar risken för återfall i depression efter framgångsrik behandling med ECT. Data från det nationella kvalitetsregistret för ECT används för att utföra studierna, där samtliga sjukhus som erbjuder behandlingen deltar.

Suicidtankar och suicidrisk hos personer med afasi efter stroke – vårdens omhändertagande

Forskare: Camilla Olsson, logoped och Postdoktor Uppsala universitet

Kontakt: camilla.olsson@neuro.uu.se

Om projektet:

Ungefär en tredjedel av alla som drabbas av en stroke får afasi, det vill säga svårigheter att använda sina språkliga funktioner. När man har afasi har man i varierande grad svårt att tala, förstå andras tal samt att läsa och skriva. Afasi innebär alltså att det blir svårt att kommunicera med människorna i ens omgivning, både med närstående och med till exempel vårdpersonal. Vi vet att personer med afasi löper stor risk att drabbas av psykisk ohälsa, som ångest och depression. Kommunikationssvårigheterna gör det svårare för dem att få stöd och hjälp vid psykisk ohälsa, då både bedömnings- och behandlingsmetoder är beroende av kommunikation mellan patient och vårdgivare. Det finns anledning att befara att suicidtankar och suicidrisk inte upptäcks eller tas om hand i denna patientgrupp, men idag saknas forskning helt på området. På grund av kommunikations- svårigheterna utsluts personer med afasi ofta när man forskar om psykisk ohälsa och suicidalitet hos strokepatienter. I vårt forskningsprojekt om psykisk ohälsa vid afasi kommer vi att undersöka personer med afasi och deras närståendes erfarenheter av suicidalitet samt vårdens omhändertagande av suicidtankar och suicidrisk hos personer med afasi efter stroke.

Epidemiologiska studier av självmordsdödlighet och svår psykisk sjukdom bland svenska ungdomar

Forskare: Adrian Desai Boström, läkare och postdoktor vid Karolinska Institutet

Kontakt: adrian.desai.bostrom@ki.se

Om projektet:

Psykisk ohälsa är vanligt förekommande hos barn och ungdomar, varav depression är särskilt överrepresenterat bland unga. Svår depression (MDD – major depressive disorder) är associerad med högre risk för självmord, antisocialt beteende, missbruk, och betydande funktionsnedsättning. I tidigare stora epidemiologiska undersökningar av svår depression hos ungdomar har man främst fokuserat på att klassificera distinkta undergrupper av depression. Det saknas epidemiologisk resultatforskning som har jämfört förloppet utefter svårighetsgrad vid egentlig depressiv episod. Hos vuxna har man sett att graden av depressionsdjup, det vill säga låg, medelsvår eller svår depression, påverkar förlopp, prognos, risker för självmord och vilka behandlingar som har effekt. Forskning som syftar till att kartlägga förlopp, socioekonomiska faktorer och behandlingsutfall vid svår depressiv episod kan bidra till utvecklingen av riktade behandlingar för ungdomar med svår depression. Det kan vägleda vid utformningen av behandlingsstudier och i utvecklingen av riktade anpassningar för socioekonomiskt missgynnade grupper. Sammantaget kan det på sikt förbättra behandlingsutfallet vid depression hos unga.

Premenstruella störningar och risk för dödlighet

Forskare: Marion Opatowski, epidemiolog och postdoktor vid Karolinska Institutet

Kontakt: marion.opatowski@ki.se

Om projektet:

Premenstruellt dysforiskt syndrom (PMD) är en hormonöverkänslighet som leder till symptom som kan liknas vid depression. Även om premenstruella störningar påverkar miljontals kvinnor över hela världen, så är de ofta förbisedda och underdiagnostiserade. Flera studier har visat att kvinnor med PMD är mer benägna att ha självmordsbeteenden,

dock har Ingen studie utvärderat vilka effekter PMD har på dödligheten i sig. I tidigare studier har man endast fokuserat på självmordstankar eller självmordsförsök, utan att undersöka självmord som faktisk dödsorsak. De har också visat sig att unga kvinnor med PMD har en högre risk för högt blodtryck, vilket kan innebära en högre risk för hjärt-kärlsjukdomar senare i livet. Därför syftar detta projekt till att utvärdera om kvinnor med PMD löper större risk att dö än den allmänna befolkningen, särskilt på grund av specifika orsaker som självmord och kardiovaskulära händelser. Forskningen kommer kunna ge oss nya insikter i konsekvenserna av premenstruella störningar och ge oss en bättre förståelse för det potentiella sambandet mellan PMD och negativa hälsoreultat. Förhoppningsvis kan studien också bidra till en förbättring av vården för alla kvinnor som drabbas av PMD samt förebygga och förhindra dödsfall, särskilt vid suicid.